

Hofoss sin historie

av

Tore Noer

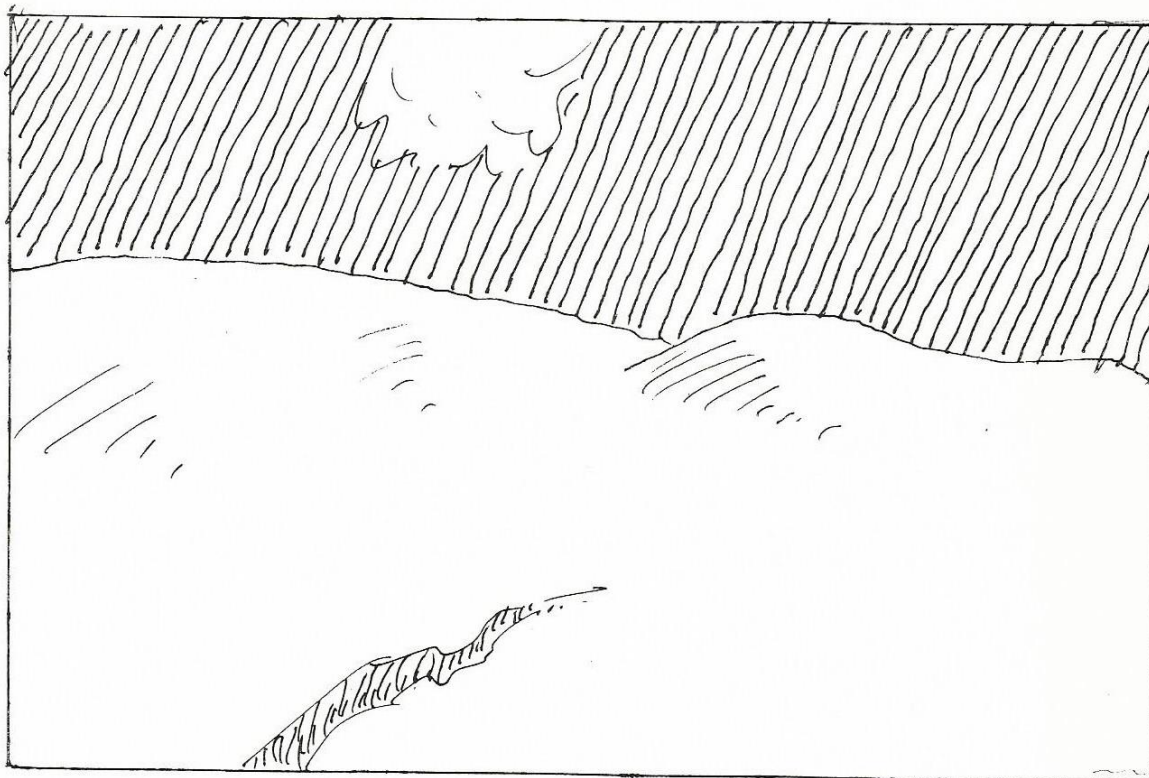

H O F O S S

Dette er en oversikt med bilder, som viser hvordan garden Hofoss har blitt til, og har utvikla seg.

For å forstå bildene må du tenke deg at du står i et tårn på Skjøret vest i jordet og ser østover mot Hofoss-garden, og Smedstadberget bak. Ned til høyre ser du åa. Jordet var annleis før, med to åpne bekkedaler, de ble bakkeplanert vekk og lagt i rør i 1970-åra. Den gamle vegen mellom Hokkåsen og Hofoss, og videre østover, gikk på nord-sida av Skjøret, i det nåværende Nordstu-jordet.

Des. 1995, Tore Noer

Norges, og Brandvals historie begynner med siste istid, Würm-istida. Men det har antakelig vært 5 istider over Europa i de siste 1 millioner år, kvartærtida, med varme mellom-istider imellom.

For omlag 20 000 år sida var iskappa på det tjukkeste, 3-4 km. tjukk. Omkring år 13 000 f.Kr. må det ha inntrådt veldige klimaendringer over hele Nord-Europa. Iskappa begynte å smelte. Ca 12 000 år f.Kr. var Danmark isfritt, 1 000 år seinere var Jæren fri for is. Isen trakk seg videre bakover, men fra 8 800 til 8 300 f.Kr. ble klimaet verre igjen, isen gikk framover og skjøv opp Raet i Vestfold.

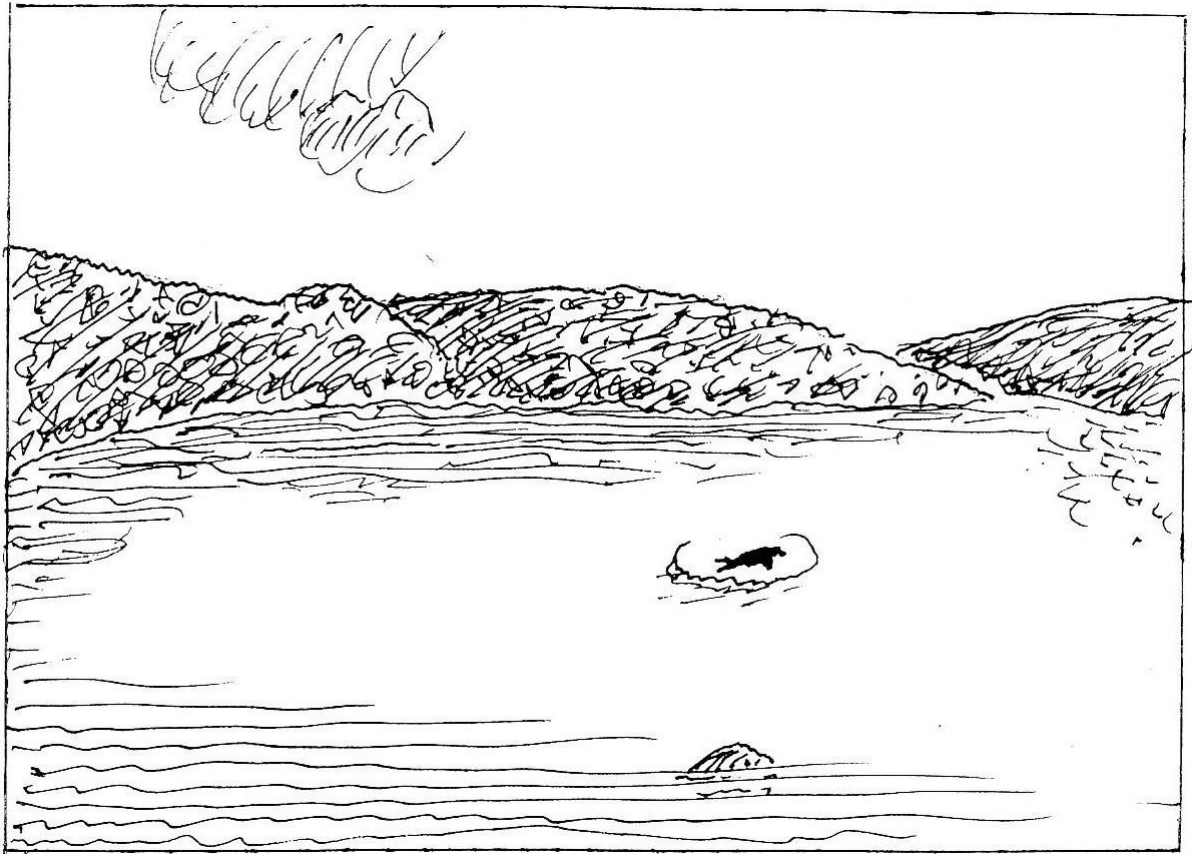
I våre områder forsvant isen mellom 7 000 og 6 000 år før Kr.f.

Vegetasjonen, og med den dyrelivet, fulgte hakk i hæl med iskanten. Reinen holdt seg heile tida i teten av innvandringshæren, og straks etter den fulgte jerven, og mennesket. Sørfra kom de inn i Skåne, og videre opp gjennom Østfold. I nord kom de rimeligvis inn fra øst, langs ishavskanten inn i Finnmark.

Isbreen trakk seg langsomt tilbake, gjennom hundrevis av år. Iblant stoppa den opp, og skjøv seg framover igjen i noen hundre år. En kan tenke seg at den gjorde et slikt framstøt oppe ved Åfloen, og skjøv stein og grus framfor seg, og la opp Smedstadberget, som er ei stor steinrøys, kanskje en endemorene.

Der breen hadde trukket seg tilbake, la den etter seg et fargeløst og livløst landskap, naken grus og stein, i hauger og groper.

Nå var det slik at tyngda av 3-4 km is hadde klemt inn jordskorpa, så landskapet lå ca 200 m lavere enn nå, i forhold til havet. Dette førte til at sjøen rakk langt innover Østlandet, med en fjord oppover Solør, like til Heradsbygd. Her på Hofoss gikk sjøen temmelig nøyaktig opp til Nordstubygningen.

Elver og bekker som rant ut i sjøen, førte med seg sand og grus fra området der isen smelta. Sanden bunnfelte seg der vannet sto nesten stille, som det tydeligvis har gjort her i Solør. På den måten oppsto den finkorna molda, silt, som vi har her på Hofoss, med spredte store og små steiner som var etterlatt av isen innimellom

Etter at isen var borte, begynte landet å heve seg, og sjøen forsvant. Landskapet her på Hofoss tørka opp, og begynte å nærme seg slik det er nå. Vi ser et tjukt nokså slett lag av sandjord, gammel sjøbunn. Her og der stikker steiner opp av jorda. Bekkene begynner å grave ut bekkedaler i den bløte jorda. Det begynner å komme vegetasjon, det grønnes i løpet av noen hundreår.

Smedstadberget er fortsatt steintøys, for dit rakk ikke sjøen, og det ble ikke bunnfelt noe jordlag. Men det tar til å komme lav og mose på steinene, og det grønnes i grusen her og der.

Tidstavle

f.Kr.

6000

Istida slutt

Eldre steinalder, Første mennesker i Norge
Fangere langs kysten, Nøstvedt,
Fosna, Komsa-kulturer
Reinjegere på Hardangervidda
Skog av bjørk og furu

3500

Yngre steinalder, Første fastboende bønder, i Øst-
fold, varmt fuktig klima.
Skoger av or, alm, lind

1500

Bronsealder Varmetid, lind, eik, ask, bjørk
og furu

500

Før-romersk jernalder, klimaet ble fuktig og
kjølig
Grana trengte inn i Norge, fra
øst

Kr.f.

Romersk Jernalder

200

Folkevandringstid, gullfunnene fra Åker ved Hamar

570

Merovingertid Nå begynner så smått folkesetting
i Solør

800

Vikingtid

1349 Svartedauen

1536 Reformasjonen, slutt med den katolske kirka

I flere tusen år etter ismeltinga var det et varmt godt klima i Norge, først varmt og tørt, seinere varmt og fuktig. Det ble skog, først kom furu og hassel, etterhvert andre varmekjære lauvtrær, edel-lauvskog, med alm, eik, lind, ask, or, og bjørk og furu.

Vi må tru det var et parkmessig landskap her da. Det fantes hjort og villsvin, og spredte grupper av steinalderjegere streifa omkring, på jakt og fisk. Jegerne likte seg likevel bedre langs kysten, der de kunne fange sel eller fiske, og også på fjellet der det var store reinflokker som kunne jaktes på.

Det var nok noen jegere i disse traktene også. De satte seg vel opp små lauvhytter her og der på sine vandringer, som ses ned mot åa til høyre -

Omkring 800 før Kr.f., i det som kalles bronsealderen, tok klimaet i Norge til å bli verre, det kom en kjølig og fuktig klimaperiode, og den varer ennå -

Edellauvskogen døde for det meste ut. Grana kom innvandrende østfra, og har etterhvert erobra hele Østlandet, men er ikke kommet over Langfjella enda. Vi må tenke oss at Solør etterhvert ble dekt av tett uframkommelig barskog, en urskog med vindfall og tørrgraner i kryss og tvers, og dalbunnen sølete og oppbløtt av årlige oversvømmelser av elva.

Steinalderjegerne forsvant. I de første hundreåra etter Kr.f. har det nok vært nærmest folketomt i Brandval, og svært lite folk i hele Solør. Vi har ingen helleristninger, ingen bygdeborger, ingen gravhauger. Samtidig var det blomstrende riker på Hedmarken (sml. gullfunnene ved Åker, de er fra denne tida), og på Romerike, sml. Raknehaugen ved Gardermoen, fra folkevandrings-tida, ca 500 år e.Kr.

Utover i Merovingertid og tidlig vikingtid, mot slutten av første årtusen etter Kr.f., begynte bøndene å trenge inn i Glommadalføret. De kom oppover fra Odalen, eller nedover fra Hedmarken, gjennom Søle og urskog. Det har nok ikke vært lett å ta seg fram, de kalte dalen for Søle-øyrene, det har etterhvert blitt til "Solør".

De bygde gardene sine i tørt lende, oppe i liene, og ga dem enkle naturnamn, Berg, Eik, Haug. I vikingtida fortsatte dette indre landnåmet. Noen drog østover fra Berg (Berger er ei flertallsform, garden ble vel tidlig delt), og rydda seg garder på Haukår, Botner, Skåre.

En familie gikk videre østover, gjennom granskogen. De stansa på en bakke og så østover mot en rund stor haug, og så røyken og hørte duren av fossen like ved haugen, dette var i vårflomtida. De gikk litt videre østover, til de kom til en lugom plass for bureising, med en liten bekk. De tente varme på skogen, og begynte å rydde seg ei tomt.

Her kaller vi det Haugfoss, sa kanskje kona -

Den første familien satte seg vel opp ei gamle, men snart kom det tømra hus, og i løpet av noen hundre år var det blitt gardsbruk med inngjerda åkrer, hamning vestover mot skjæret, slåttenger ved Åfloen og langs åa lenger østover, og også ei slåtte-eng ved Glomma, Sveinsenga. Det kom ei eller flere kvenner nede i åa. Skogen østover ble delt mellom gardene, heimskog og sæterskog, og sætre ble anlagt.

Samfunnet ble organisert. Det kom kirke på Berger, det kom veger til kirka, og det kom et rettsvesen som begynte å fungere.

Gjerdene som i førstninga var ris-gjerder, ble gjort om til skigarder. Det ser ut til at det har vært et vad over åa nedafor der kompanigarden ligger nå. Seinere kom det vel ei gangbru, så det var greit å komme til Tollerud, og til Sørroa, som opprinnelig hørte under Hofoss.

I høymiddelalderen, da Sverre-ætta styrte Norge, etter borgerkrigene, var det blitt et fint gardsbruk på Hofoss, og muligens var garden alt delt i to bruk. Det var ei klynge av tømra hus på garden.

I 1312 kom lagmann i Opplandene, Tore Haldorson, ridende til gards, i følge med bøndene på Berger, og kanskje med vitner også. Berger-bøndene var uforlikte med bonden på Hofoss, han hette Ulvhedin, om de beste plassene i åa til å sette opp kvennhus. Bergerbøndene hadde hatt kvenn i åa i mange år alt.

Saka ble avgjort slik at Bergerbøndene fikk det som de ville. Men Ulvhedin fant seg vel ei kvennstøe han også, for 120 år seinere hadde Hofoss-bøndene kvenn i åa, slik det går fram av neste middelalderbrev -

Namnet Ulvhedin er satt sammen av ulv og "hedin" som er avledet av ordet hud = skinn, sml engelsk "hide = skinn. Ulvhedin betyr nærmest "kledd i ulveskinn". Det har ikke noe med hedenskap å gjøre.

DIPLOMATARIUM NORVEGICUM.

Thors Halldorsön, Lagmand i Oplandene, kundgjör en Afgjörelse mellem Halvard Isakssön, Eysteinn Gunnarssön og Peter Paalsön paa den ene Side samt Ulfhedinn paa Havefos (Haafos i Brandvold) paa den anden angaaende Kværnehusplads, Dæmning m. m. i Aaen Rida (Solör), tildels i Henhold til en tidligere Aftale.

Efter Orig. p. Perg. p. Ljan i Akers Sogn. Seglet mangler. En Afskrift fra Slutn. af 17. Aarhundrede meddeles som b. (Jfr. Dipl. Norv. XI No. 137 og Breve nedenfor No. 2 og 16.)

1. 28 Oktbr. 1312. Havefos.

a. Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea ædær høeyræ sændir Thorer Haldorz son logmadær j Vp landum Q. G. ok sinæ ydær gerer ek kunnict at a laugær dagæn Simonis et Iude .a. xiiij are rikis mins vyrdulegha herra Hakonar Noregs konungs viðr Hauæ fos miulnu j. Ridu varu þær firir mer j. æinni halfu Halvardær Ysaaz son Eystæin Gunnærs son. Petær Pals son ok af annære halfu Vvædin a Hauæ fossæ dæildu þær vm kvæn hus j Hauæ fosse vill Vvædin haldæ þeim dæm stad sëm Pall a Bærgom gerde æn Halvardær ok Eystæin ok Petær quaduz villia hafa þet þroar læge ok quæn hus stad sëm haft hafde Arni a Bærgom Nest . . . an at myiulnu husi Eiriks ok Lodens ok þes dulde Vvædin sagde ek [Halvarde] ok þeim frendom logleg vitni till at sua var skipt iordu millum þ[æiræ] brædræ Ysaaz Halvarðr Gunnærs ok Pals ok sua miulnu stad meðr j Hauæ [fosse] at sidæn Eirikær ok Loden hafdu frialst sit þroar læge æfst j foss[enom] þa skildi Ysakær Gunnær ok Pall hafa þet sit þroar læge v spilt sëm fyr er næmft en allæn fossæn adrum stad skildi Halvarðr frialsæn æigæ at gera kuæn hus þer er han vildi skulu þetta þær men vitnæ er þet skipti høeyrdu ellegær synir þæræ bera ord fadur sins at sua var fosse skipt sëm fyr sægir ok at vitnum gengnom sagde ek at Halvarðr Eystæin ok Petær skulu lata rivæ or dammet þet sëm Pal let gera j. ok nytæ sidæn þroar læge sit en ærvingi Halvarðr nyti sinnæ æigu sua at huarge spilli firir adrum fallaz þær ok Halvarðr at fyr sagdum vitnum þa stande dam sëm komet er var þetta bref gort a þeim dæigi ok are er fyr sægir

Bagpaa, yngre: Num 3

b. Allum Man them som thette breff see eller høre sende Torer Haldvarsön Lagmand i Opland Q. Gud och sina Eder giör Jeg kunigt at a Laurdagen Simonis et Judæ i xiiij aare verdelige Herre Haakonar Norrigs Kong ved Hanæfos minum ride varit teira firma i eine halffue Halffurd Jsachsön, Østen Gundersön, Peter Paalsön och aff anare halffue Vædin j Hanefosæ deilde tær om quenhus i Hanefose vill Vnumd haldæ thær damstad som Paall j Berger gerde End Haldvor och Østen och Peter quadis villia haffua it trolige och quenhusstad som haft haffde Arne à Berger vester gaardum och millum huos Erichs och Lodinis och thes dylde Vædin sagde ieg lagd tein trendom loglige vitne til at saa vaar schifft Jord millim Brodræ. Jsach, Haldvar, Gunder och Paall och saa vinterstad med j Hanæfos och siden Erich och Lodin haffua frelsenn en trolige öflst i fosen och ta schuld Jsach Gunder och Paall haffua there och Troa lige wspilt som för ehr nemt en allem fossen adrestadtz schulle Haldvor frelsen eige och giara quenhuus ther ehr hand vilde schullum thet thera mend vitne er thette schiffte høyden Ollegs synir theira bære ord fader sinis at saa vaar fossen schifft, som fyrsiger och at vitne gengnum sagde Jeg at Haldvor Østen och Peter schulle sette miæ, och damit ther som Paall let gera, och nytæ siden troa liga sit æhn ærfvinge, Haldvord at före sagdum vitnum, tha stande dam som kommet er waar thette breff giort i theim dag och aare som fyrsiger.

DN XIV 1, 1312, 28/10

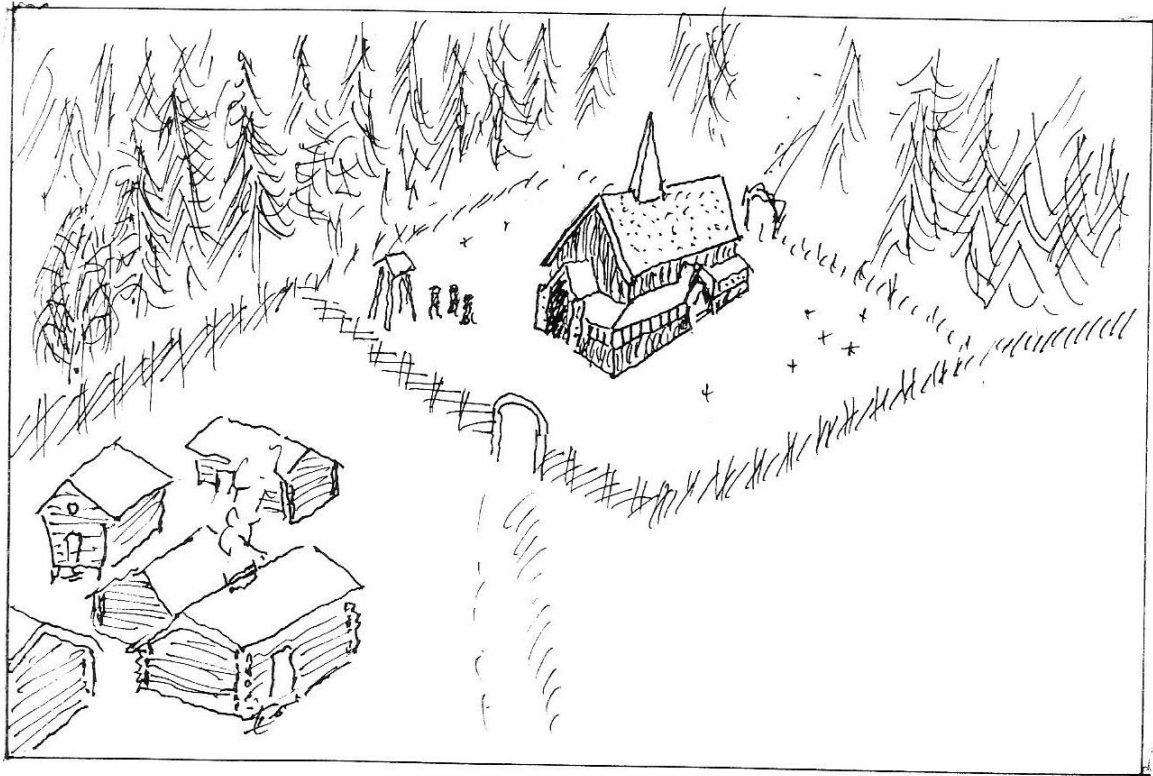
Til alle dei menn som ser eller høyrer dette brevet, sender Tore Halldorsson, lagmann på Opplanda, Guds helsing og si. Eg gjer kunnigt for Dykk, at på laurdagen Simonis et Judae¹⁾ i det fjortande styringsåret åt min vyrdelege herre Håkon²⁾ Noregs konge, då møtte dei for meg ved Hofoss mylne^{3),4)} i (åa) Rida ,på den eine sida Hallvard Isaksson, Øystein Gunnarsson og Peter Pålsson, og på den andre sida Ulvhedin⁵⁾ på Hofoss.

Dei tretta om kvernhus i Hofoss. Ulvhedin vil halda ved lag den staden i demninga, som Pål på Berger gjorde, men Hallvard og Øystein og Peter sa, at dei ville ha det tro-lægjet⁶⁾ og den kvernhus-staden som Arne på Berger hadde hatt, næst vestan⁷⁾ (?) om mylne-huset åt Eirik og Loden, og det nekta⁸⁾ Ulvhedin.

Då baud eg Hallvard og frendene hans å føra lovlege vitne på at jorda, og likeins mylnestaden i Hofoss vart skift såleis, at sidan Eirik og Loden hadde sitt tro-lægje øvst i fossen med full eigedomsrett, då skulle Isak og Gunnar og Pål ha det tro-lægjet sitt, som før er nemnt, uskadd og i fred, men heile fossen elles (andre stader), skulle Hallvard ha full eigedomsrett over, så at han kunne setja opp kvernhus der han ville.

Dette skal dei mennene vitna om , som høyrde på dette skiftet, eller og skal sønene deira bera fram orda etter far sin , om at fossen vart skift såleis som før er sagt. Og så sa eg, at når det er ført vitne på dette, då skal Hallvard og Øystein og Peter lata riva ut or demninga det (stykket) som Pål let gjera, og sidan skal dei nytta⁹⁾ tro-lægjet sitt, og ervingen etter Hallvard skal nyte sin eigedom, så at ingen av dei gjer skade for den andre. Men om dei vitna som før er omtala går Hallvard og frendene hans imot, då skal dammen (demninga) stå slik som han er vorten.¹⁰⁾

Dette brevet var gjort på den dagen og i det året som før er sagt.

Fra febr. 1422, vel 70 år etter Svartedauden, fins det også et middelalderbrev som handler om Hofoss-bønder. Da møttes de ved kirka på Berger for å stadfeste en tidligere avtale om å skifte arven etter en Arne, som hadde eid begge Hofoss-gardene, Unum og litt i Gaustad på Eidskogen. Fire lagrettemenn fra Solør var vitner på avtalen.

Denne Arne kunne godt tenkes å være sønn til Ulvhedin, men det kan en ikke vite.

Det bodde folk på Hofoss gjennom Svartedauden, tydeligvis.

Fire Lagrettemænd i Solör kundgjöre, at *Arne Halsteinsson* paa den ene Side og paa den anden *Hungeir Steinsson* og *Ogmund Paalsson* i fuldt Ombud for (sine Hustruer) *Kristina* og *Ragnhild Saxesdötre* stadfæstede det Jordeskitte, som deres Fædre paa begge Sider *Halstein* og *Saxe Arnssonner* havde gjort angaaende forskjellige Gaarde i Solör.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv (fra Professor G. F. Lundh). Alle 4 Segl mangle. (Jfr. Dipl. Norv. VIII No. 350).

137.

1 Febr. 1422. Berger (Brandvold).

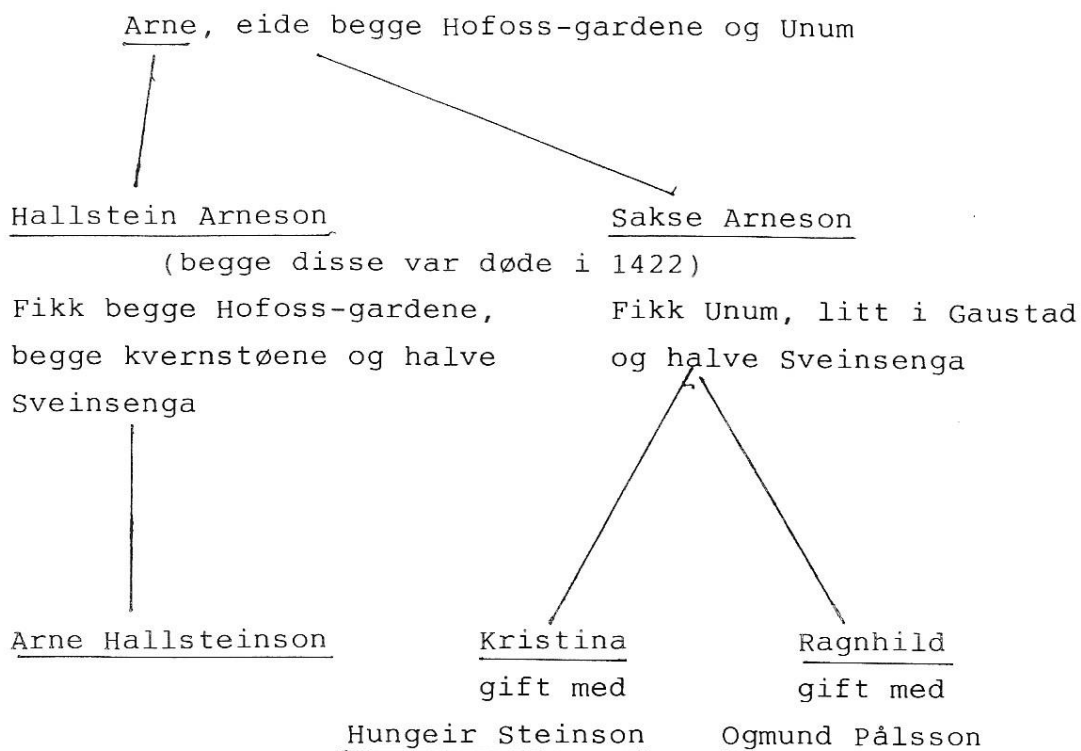
Ollom monnom þeim sëm þætta bref sia ædher høyræ sændæ Arne Steinsson Þorkel Eiriksson Þorir Þorkelsson ok Gudlæifuer Haluardzsson logretis men j Soløyiom q. g. ok sinæ kunnikt gerande ad meer varum j Bergha kirkiu sëm liger j Soløyiom a Kyndiuls messo eptan a xiiij are ok xx rikis Eirikx med gudzs nadh Norikx konunghs sagum ok hørdom aa ad þær heldo hondom saaman af eine holfw Arne Halstæinsson en af annare holfw Hungeir Steinsson ok Omundær Paalsson j fullo vmbode Kristino ok Ragnildæ Saxxæ døttær med þuj skilorde ad þær samþykte þet iardæskipte ok æiga luti sëm Halstæin ok Saxxe Arnæssynyr bytte siin j mellum eftir foduur siin skulde þa fyrnemdær Saxxe hafua Wnæim sëm liger j Fyrilundæ sokn j Soløyiom ok sua mykyn æigalut som þær aatte j Gautastadhóm ok øydæ rudum þær kringh vm sëm liger a Æidisskoge j Soløyiom ok halfua Sueins engenæ sëm liger j fyrnemde Bergha sokn ok Stæin ræidh ok Stæin ræidzs strandh bæde fiske ok pors brot þær kringh vm ok freialsan sætra vægen Bergha mannanna jfuir Hofors skogen til fyrnemdz Stein ræidzs, æn Halstæin fyrnemdær skulde þa hafua freialsligha baadæ Hoofors gardaana ok bæde quernæ stödin sëm þær vndir liggia sëm liger j fyrnemdæ Bergha sokn ok Hoofors pos myre ok sua mykyt sëm þær aatte j baadum aafanum ok adra halfua fyrnemda Sueins enggena til Hoofors skal ok huar þæira æigha freialsligha æiga luti fyrnemdæ, huar eftir þuj sëm huorium þæira er skilt med ollom þeim lutom ok lunnindom sëm þær til liggia ok leeget hafua fra forno ok nyio vttan gardzs ok innan værdær ok nokoot wfrealst ædher med loghom aaf søkt annat huart j iordum ædher j æiga lutum freia(1)sa jord ok æiga luti huart annat ok til sanninda setto mit vaar insigle firir þetta bref som giort var degi ok are sëm fyr segir.

Bagpaa: bref vm Steynreydhu... — Veritt vdj rette paa aasteden jmellem Hoffaas och Øen d. 19 Octobr. 1652. derfra forfløtt til Bryen tingsted d. 18 Aprilis 1653. Madtz Schram m. propria. — Med Haand fra 18de Aarhundrede: om et Bytte af 1 Part i Goustad og nogle Enge og en Deel i en Gaard i Berg Sogn.

Til alle dei menn som ser eller høyrer dette brevet, sender Arne Steinsson, Torkjell Eiriksson, Tore Torkjellsson og Gudleiv Hallvardsson, lagrettemenn i Solør, Guds helsing og si og gjer kunnigt, at me var i Berga kyrkje, som ligg i Solør, på kyndelsmesseeftan i det tre og trettiande styringsåret åt Eirik med Guds nåde Noregs konge, og så og høyrde på at dei tok kvarandre i handa, på den eine sida Arne Hallsteinsson, og på den andre sida Hungeir Steinsson og Ogmund Pålsson, med fullmakt frå Kristina og Ragnhild Saksedøtre, og gjorde avtale om at dei samtykte i det skiftet av jord og annan eigedom, som Hallstein og Sakse Arnessøner hadde gjort seg imellom etter far sin. Då skulle førnemnde Sakse ha Unum, som ligg i Fyrlunda sokn i Solør, og så mykje eigedom som dei åtte i Gaustad og i øyderudningane der kringom, som ligg i Eidskog i Solør, og halve Sveinsenga, som ligg i førnemnde Berga sokn, og Steinreid og Steinreids strand, både fiske og pors-brot der kringom, og fri bruk av sætervegen til mennene på Berger over Hofoss-skogen til førnemnde Steinreid. Men då skulle førnemnde Hallstein eige med fullt rådvelde begge Hofoss-gardane og begge kvernstøda som ligg til, og Hofoss pors-myr, og så mykje som dei åtte i baa Åfloene, og den andre helvta av førnemnde Sveinsenga skal og høyra til Hofoss. Og kvar av dei skal eige med fullt rådvelde alt det som før er nemnt, kvar etter det som er avtalt, med alle dei luter og lunner som ligg til og har lege til frå gamal tid og frå ny tid, utan-gards og innangards. Og vert noko av dette ufrelst, enten av jord eller av annan eigedom, eller frådømt dei etter lova, då skal dei fri ut jord og eigedomar for einannan.

Til sanning sette me våre segl for dette brevet, som var gjort den dagen og det året som før er sagt.

Stadfesting 1422 av tidligere avtale om skifte på Hofoss

Krigger mellom Norge/Danmark og Sverige

Sjuårskrigen 1563 -70, svenskene brente Hamar domkirke

Kalmarkrigen 1611 - 13, bønder utkommandert til Solør

Hannibalfeiden 1643 - 45, mista Jemtland-Herjedalen

plyndring på Hofoss

Krabbekrigen 1657 - 58, tapte Bohuslen og Trøndelag

postering på Hofoss

Bjelkefeiden 1658 - 60, tok igjen Trøndelag

Vingers festning, påbegynt ca 1673, ferdig 1682

Gyldenløvefeiden (Skånske krig) 1675 - 79

Store nordiske krig 1700 - 1720

Krigen 1788, Tyttebærkrigen

Norsk-svenske kriger 1806 - 1814, slag ved Trangen, Lier etc

11. september 1644 meldte foged Christen Jensen til Kjeld Stub at svenskene med hjelp av finner begynte å røve og plyndre i Grue. De hadde nylig forjaget vakten ved Hofoss, tatt med seg 100 stykker fe, hester, klær og kopper til 200 rdl. verdi, skutt "tvende skildtvakter og skudt tvende smukke bønder", drepte mannfolk, tok fra dem klærne og lot dem ligge "som andre bæster" på marken -

Den svenske styrken skal ha bestått av 100 mann, og fogden trudde at en bonde som først ble tatt til fange, men slapp fra det med livet, måtte ha røpet bøndenes gjemme- steder i skogen.

For å beskytte mot overfall østfra under krigene ble det anlagt en "postering" på Smedstadberget. Det var vel bare et hus, ei vaktstue, med en liten styrke som kunne varsku til Berger. Der var det forlagt en større styrke.

Under Gyldenløvefeiden 1675 - 79 ble det anbefalt full evakuering av alle som bodde øst for elva, til vestsida. Men det er vel tvilsomt om det ble gjennomført.

Skiftet etter Gullik Evensen Hofoss ble holdt 28. sept. 1677 på Ramsøyen på Vestsida, "effter som ej kunde holdes....paa rette arffuetompten Hoffaas, som udi de svenske findernes gang er beliggende, och det formedelst frygt for findernes offuerfald"osv

Teigdelinga av innmarka gjorde det nok vanskelig å drive, særleg på slutten av 1700-tallet, da det var minst fire bruk på garden, sannsynligvis flere. Lensmann Lars Tronbøll på Berger eide noen år et bruk, det som seinere er blitt til Nordstun. Generalkrigscommissair Holter i Christiania eide et av bruka, det ble etterhvert Hofoss Interessentskab. Disse to gjorde tydeligvis opptak til utskifting av innmarka, det ble gjort omkring 1785. Det var Ole Nielsen som gjorde arbeidet, på vegne av Joachim von Wessel.

Jorda ble delt i 4 sektorer som strålte ut fra klyngetunet lengst i øst. Det svarer til omlag slik det er fordelt i dag. De trakk lodd om hvem som skulle få hvilken teig.

Jeg viser lyskopi av forsida av oppmålingsdokumentet.

Det ser ut til at det var mange kvenner i åa, slik en ser det på et kart fra 1806. Hver bruker hadde si kvenn. Lars Tronbøll fikk også i stand en avtale, at kvenneierne ikke skulle konkurrere med hverandre, men avtale felles priser på malinga, en konkurransevridende avtale altså. Dessverre er denne avtalen noe musedspist, så endel av teksten er vekk.

No. 8887

Stro og Lyve Etling

1785.

1785.

Joachim von Wessel

Kungelig Majestets Premier
Lieutnant af Infanteriet og
Constitueret Conducteur i Oplandene.

Hior Bitterkøjt. Det aar 1785.

den 1te Junij og a Connection med Høst Indfær
ret Jacten af J. Falen de Panuldrup, Comissair Hølders
af Landsmand P. Carl Frøholm's Acquisition, og med
Ernættens indseende No. 1111/1112.

Blom af mig Ole Nielsen paa Gaarden Hoffes i di
Grove Indsøngels. Sæder Soudnant af Jæder og Comlig
Landmælingens Jærbudning de Situations Carten i
Opdragelsen af Jacten. Ofte man indkom indseende med
Jæderens indseende paa Lt General Erigo Comissair
Hølders som Equus i Landmand P. Carl Frøholm's
i Landet og med Indseende paa den af 30 Ma
h. a. Om indseende paa den for Indseende
og Angrebet paa Indseende Comlig Indseende og Indseende

Joachim von Wessel

Kungelig Majestets Premier Lieutnant
af Infanteriet og Constitueret Conducteur
i Oplandene.

Hior Member Witterligt. Lt General Erigo Comissair
Hølders tillige med Landsmand Carl Frøholm som Equus
af Indseende i Gaarden Hoffes i Grove og Indseende Indseende
Indseende af Com Equus af Indseende, paa den af Indseende
som Equus Indseende indseende Indseende Indseende
som Indseende Indseende Indseende Indseende Indseende
Indseende Indseende Indseende Indseende Indseende
Indseende Indseende Indseende Indseende Indseende
Indseende Indseende Indseende Indseende Indseende

Joachim von Wessel, kongelig majestæts premier lieutenant af infanteriet og vonstitueret conducteur i Oplandene

Giør vitterligt: At aar 1785 den 1. Juny og i conextion med næst førhen af holte A. J. følge Hr. Generalkrigscomissair Holters og lændsmand Sr. Lars Tronbøls requisition, og mit derefter udstædde stævnermaal. -

Blev af mig Ole Nielsen paa gaarden Hoffes udi Grue præstegield i Soler foretaget og holdet end lovlig landmaalings forretning til situations cartes optagelse og deele. Thi var derfor tilstæde ved den intenderede forretning paa Hr. General Krigs comisair Holters som egne egne vegne lændsmand Sr. Lars Tronbøl i forhold efter og med fremlagt stævning af 30. Maj d.a., som efter paategning baade hos angieldende og angrænsende befindes lovlig forkynt og lydesaa:

Joachim von Wessel, kongelig majestæts premier lieutenant af infanteriet og constitueret conucteur i Oplandene

Giør hermed vitterligt: At Hr. General Krigs kommisair Holter tillige med lændsmand Lars Tronbøll, som ejere af endeel i gaarden Hoffes finder sig beføyet til i medhold af lov denne gaards jorder og ejendomme inden gierdes at lade opmaale og uddeele, paa det enhver kunde som han best synes uden hinandens fornærmelse retskaffen cultivere sin ejendom eller jord. I saadan henseende har de forlanget mig, og derfor varsledes hermed Arne Gundersen, Peder Gundersen, Ole Olsen, Gunder Sveningsen eller Svening Gundersen, og Peder Gundersen Hoffes.

Som suponerede opsiddere og ejere af den øvrige deel i bemeldte gaard at opmaale og med cart, at være tilstæde om de det finder fornøden, deres rett og tarv samaade at opagte. Saa varsles og, i samme henseende, de tilbemelte gaardes modstødende ejere og opsiddere, saasom Møllerud, Helgebøl, Eig, Tøllerud, Bratfos, Øyen og Roverud; der efter en lovlig opmaaling med cart skal paafølge. Alle at møde den 1. Juny førstkommende. Væstre Berger den 28. Majus 1785. -

Paa Hr. Lieutenant von Wessels vegne som hertil constitueret

O.Nielsen

Lovlig læst og forkynt for vedkommende, vedgaar Gulbrand Olsen Berger og Halvor Olsen Kamphoug. -

mange flere sider

Copie

Vi samtlige underskrevne qværnebrugsejere udi Schads- eller Hofaas aaen i Brandvold annex til Grue prestegield, tilstaaer herved det vi med frie villie og overlæg indbyrdes haver indgaaet med hinanden følgende contract angaaende hvorleedes og paa hvad maade vi skal have betaling for mahlingen paa vores qværner i stæden for den forhen irregulaire skeedte betaling som vi mærkelig har fornumet var til vores største skade. Hvilken saaleedes nu er bestemt at skal reignes og betales fra understaaende dato af og fremdeeles, nemlig : -

1. Skal af alle sorter korn som mahles 1: Byg til gryn og malt til øll, alleene undtagen :

udi mahlings løn in natura hver
-vel af det som mahles, og
under

som og alle slags korn

gandske skal være afskaffet. -

2. Af hver tønne byg som mahles til gryn og hver tønne malt som mahles til øll, skal betales med 4 skillimng.

Skulle det befindes at nogen af os eller vores holdende møllere tager meere eller mindre eller anden vahre eller penge end at posten (?) tilholder, skal eieren derfor ansees og straffes med 40 rd mulct, siger fyrgetyve rigsdaler, halvedeelen til angiveren, og halve deelen til sognets fattige, dog er ingen af os forbuden at mahle for hvem vi vil for intet, naar alleene derved ingen underfundighed til de andres præjudice passerer. - Og skal den holdende møller selv for sin ugiærning bøde. - Til bekræftelse under vores hænder og signeter. - Berger den 6. Februarii 177

L: Tronbøl - Ole Isachsen Hofaas - Gunder Svenningsen Hofaas
Arne Gundersen Hofaas - Hans Pedersen Hofaas -
Ole Pedersen Møllerud

Her er et kart over Hofoss-grenda fra 1806. Noen har satt pil mot kvennene. Det er to bruk på Møllerud

Etter utskiftinga så det vel slik ut, det var blitt ryddigere forhold. Vi har et kart fra ca 1806, der Hofoss-garden fortsatt er et tett klyngetun. Vi får vel tru at det var først på 1800-tallet at Nordstuingene flytta ut av tunet og fikk sitt eige tun, Nordstun.

Generalkrigscommissair Holter, og seinere kammerherre Rosenkrantz eide da et at bruka på Hofoss. Dette ble seinere til Hofos interessentskap, kjøpte Helgebøl og Bratfoss, og meste skogen fra Tollerud og Møllerud.

1817 ble all Hofoss-skogen skifta ut, delt inn i "fordelinger", og i hver fordeling fikk hver bruker en eller to teiger, slik at det skulle bli rettferdig fordelt på alle.

Den som hadde Halvarstun på denne tida hetter Peder Gundersen Hofos, "Rike-Per", det ser ut til at han eide Tollerud, der hans far kom fra, Nord-Botner og noe av Vikar. I 1830 delte han sine eiendommer mellom sine to sønner. Da valgte Gunder, som var eldst (min tippoldefar TN) Tollerud, og yngste sønn Ole fikk Halvarstun. Et par av Halvarstun sine skogteiger i Sør-roa fulgte med til Tollerud.

Ole Pedersen Hofos var det vel som bygde våningshuset vårt, og stabburet. Han gikk seinere konkurs, måtte gå fra garden, og ble inderst hos datter si på Stolsnor.

-----+-----

1. 308 a. Dagen derpaa den 12te Juli 1831 continuerede Sommerthinget for Grue Thinglaug paa samme Sted og under samme Betjening som igaar; hvorda publiceredes følgende Documenter, nemlig:

.....;

1. 312 a. 11. No. 9. C.R. 8 Spd.) Underskrevne Peder Gundersen Hofaas gjør
1830.) vitterligt, at da jeg formedelst Alderdom
ikke seer mig istand til at bestyre Bruget af mine Eiendomme, saa er jeg med mine Sønner og Svigersønner blevne forenet om at sælge mine 2de Sønner Gunder og Ole Pederssønner mine eiende faste Eiendomme, og uagtet at mine eiende Dele af Gaarden Hofaas, som Hovedbøl betragtet, tilkom den ældste Søn Gunder Pedersen efter Lovgivningen at indløse, paa Grund af sin dertil havende fortrinlige Odels og Aasædesret, saa har han dog isammes Sted, valgt som sit Odelsgods Gaarden Tollerud, paa den Maade, at hans Broder Ole Pedersen skal overdrages som sit Odelsgods mine eiende Dele i Hofaas og østre Wiger, samt min Skov Eiendom for Gaardene Lundhoug og Sander. Ifølge heraf og da jeg ved Skjøde af Dags Datum har overdraget til min ældste Søn Gunder Pedersen min eiende Gaard Tollerud tilligemed de i Skjødet bestemte Rettigheder og Forbeholdenheder af Gaarden Hofaas, saa er det jeg herved sælger, skjøder og overdrager til min anden Søn Ole Pedersen, hans Hustru og Arvinger følgende mine Eiendomme, nemlig: 1. Mine ifølge lovlig Adkomst eiende 8 1/4 Skind af Gaarden, gl. No. 34 Hofaas med alle til- og underliggende Herligheder, hvoriblandt Mølle-Saug- og Stampbrug med iværende Redskab og Indretninger, samt Hjem- og Sæterskov, saavel som tilliggende Andeel i Svendsengen; dog undtages følgende af denne Gaardeparts Tilliggelser, og som jeg ved Skjøde af Dags Datum har overdraget min ældste Søn Gunder Pedersen, tilligemed Gaarden Tollerud, nemlig: a. Gaardeparten Hofaas's Andeel i en Indhægning, kaldes Bullerud, der er beliggende i søndre Ende af Gaarden Tolleruds Jor-

Skov optagne Kart er betegnet No. 9 i Galteryggen. c. En ditto Teig i Hjemskoven, kaldet Melsaasen eller Grøtbraatsborget, betegnet paa samme Kart No. 4. d. En ditto Teig betegnet No. 1 i Moenberget. d. Udi de under Litr. c. og d. enførte Teige skal dog de foranførte Gaardeparten Hofaas, hver for 1/4 Deel, tilhørende Pladse Moen, Flygind og Rydningen, hver for sig have Rettighed til at tage 1/4 Deel, siger en Fjærdedeel, af de aarlige Huusfornødenheder for een Bruger af hver Plads, dog efter saadan Udviisning af Skovteigens Eier som de nærværende Huusmænd paa disse Pladcer allerede meddeelte Kontracter indeholder. e. Min eiende Deel af Trøens Skov, med Andeel i Pladsen Nyetorp, som jeg ligesaa ved Skjøde af Dags Datum har overdraget min Søn Gunder Pedersen, hvorimod nærværende Kjøber Ole Pedersen overdrages det saakaldte nedre Trøen Torp, og i det Tilfælde at han, eller Gaarden Hofaas's Eier, skulle finde forgodt at nedsætte en Huusmand i sidstnævnte Torps Jorde, skal benævnte Huusmand have Rettighed til, i fornævnte Trøens Skov at tage alle sine Huusfornødenheder, dog efter Skoveiernes Udviisning og f. Forbeholdes een Bruger eller Eier af Gaarden

Vol. 312 b. Tollerud frie Saugskuur paa Hofaas Saugbrug for eget nødvendigt Huusbehov for Gaarden Tollerud, samt ligesaa frie Malning paa Qværnbrugget, dog kun for der Avling, som denne ene Bruger avler paa Tollerud eller til eget Huusbehov indkjøber. - 2. Overdrages Kjøberen min Søn Ole Pedersen videre mine øvrige eiende 4 1/8 Kskind af Gaarden Hofaas Indengierdes med alle Tilliggelser, hvoriblandt Huusfornødenheder i Gaardens Hjem- og Sæterskov, saaledes som det mig i sin Tid meddeelte Hjemmelsbrev viser. - 3. Videre min ifølge Auctionsskjøde af 28de Juni, thinglæst 12te Juli 1800, eiende 3 1/2 Skind af gl. Matr. No. 108 østre Wiger, alt saaledes og med de Tilliggelser, som forbemeldte Skjøde hjemler, og 4. Min ifølge Skjøder det ene fra Karen Syversdtr. med Laugværge og Erik Joansen Lundhoug, dateret 19de Decbr. 1811, thinglæst 21 Febr. 1812, og det andet fra Hans Eriksen Sander, dateret 13de Juli og thinglæst 8de October 1814, eiende Skov for 14 Kskind af Matr. No. 160 Lundhoug, og 2 1/2 Kskind af Matr. No. 113 Sander, saaledes som bemeldte Skjøder hjemler, og under de Forbeholdenheder af Gaardeiernes Ret til Huusfornødenheder, som Skjøderne indeholder. - Kjøberen Ole Peder-

sen skal ellers have mig og Hustru for begge vores Livstid, at saadant Føderaad, som ved een mellem ham og os under Dags Datum oprettet Kontract, er bestemt, og hvilket Føderaad skal hvile som en prioriteret Hæftelse paa herved under No. 1 og 2 solgte Dele af Gaarden Hofaas, i hvis Eie samme end maatte komme. - For Kjøbesummen af samtlige herved solgte Eiendomme 800 Spd. skriver otte Hundrede Speciesdaler, har Kjøberen aflagt Rede og Rigtighed; thi skal disse foran beskrevne Eiendomme med Rettigheder og Tilliggelser, samt derhos med Undtagelser som foranført, herefter følge og tilhøre min Søn Ole Pedersen med Hustrue og Arvinger til Odel og Ejendom og hvorfor jeg er Hjemmelsmand efter Loven. - At herom ingen foregaaende skriftlig Kontract mellem Kjøber og mig eller andre paa vores Vegne har været oprettet, bevidnes tillige ved vores Underskrift. Trønbøl den 12te November 1830. Som Sælger P.G.Hofaas. Som Kjøber Ole Pedersen Hofaas. -

Jeg Gunder Pedersen Bodtner som Sælgerens ældste Søn, og vi Arne Tostensen Gjølstad og Ole Torstensen Unumb som Svigersønner erklærer herved, at vi erkjende og vedtage forestaaende Skjødets Indhold og Rigtighed i alle Dele. - Datum ut supra. - Gunder Pedersen Bodtner. Arne Tostensen Gjølstad. Ole Tostensen Unumb med iholdt Pen. - Til Vitterlighed: H.I. Hygen. Johannes Gjerdrum. -
Fremlagt ved en Skyldsætningsforretning den 12te Juli 1831, hvorefter fra den solgte Deel i Gaarden Hofaas afgaaer 1/4 Skind og fra Trøen Torp 1/6 do.

Arne Arntzen.

*Pliktig underskrift attesteres.
Haruar 15. november 1932.*

*J. hem.
Luff Midtgaard.*

1861

Åndalsnes

Udskrift

af en qvitteringsprotocol for Grue Thinglag forsaavidt efterstaaende betræffer:

Aar 1861 den 18de Juni blev efter Forlangende af Lensmand Rolsdorph Auction affoldt hos Ole Pedersen Hofos i Brandval over Løsøre og hans faste Eiendommer, udlagt ved Execution af 23 April d A for ræsterende Skatte pro 1860.

Forretningen administreredes af Auctionsforstanderens assisterende Betjent Lars Hansen i Nærvær af 2de Vidner.

HVORDA: Requisition og 4 af de 5 udstedte Pantebrev (?) fremlagdes Rekvirenten mødte ved sin Betjent E. Kjensmo der fremlagde Execution af 23 April sidstl. hvorefter han begjærede Forretningen fremmet, forsaavidt Løsøret angaar, paa samme Conditioner som ved Auction hos Hovde (?) paa Tronbøl idag, hvilke derefter opraabtes:

1 Tærskemaskine, 1 Madklokke, 2 Bryggepander, 1 Takke med Behør, 3 par Kværner hvoraf den ene er ny, 5 Sølvspiseskeer og 4 de The-skeer, 1 Punchøse af Sølv, 2 Slibestene med Jernvind, Inventariet ved Sagbruget, hvoriblant Trossen Sagbladet Vidien mm, 1 Reispels af Ulveskind, 1 par Vævstole, 3 friske (?) Heste, 8 Kiør, 3 Kvier, 3 Sviin, 10 Sauer, 3 Færdeskjærrer, 2 Høkjærrer, 1 Arbeidsvogn, 1 Kariol, 1 Agekjærre, 1 Kirkesæle og 3 Arbeidssæler, 1 3bet Plog, 3 tvebet do, 2 Tvebetharver og 1 Enbetharv, 3 Tømmerslæder, 2 Spidsslæder, 1 Bredslæde, 4 Kakkellovner, 5 Underdyner med Fjærfy 2 Overdyner med do, 8 Hovedpuder, 8 Pr.lagen, 1 Ølkruus med Sølvlaaag, 2 store Kobberkjedler, 1 Messingkjedel, 2 smaa Kobberkjedler, 1 Messingspand, endel Gryder og andet Kjeøkkentø, 1 Birketre Sofa med Betræk, 1 do Divanbord, 1 dusin Birketres Stole, 2 Speil, 1 Hjørneskab, 1 Stueuhr med Kasse, 1 Skatol med Skjænk af Birke-træ, 1 Malkeskab, 4 Bord hvoraf 1 Slagbord, 1 Hjørneskab, 1 Speil, 2 Sengesteder og 3 do.

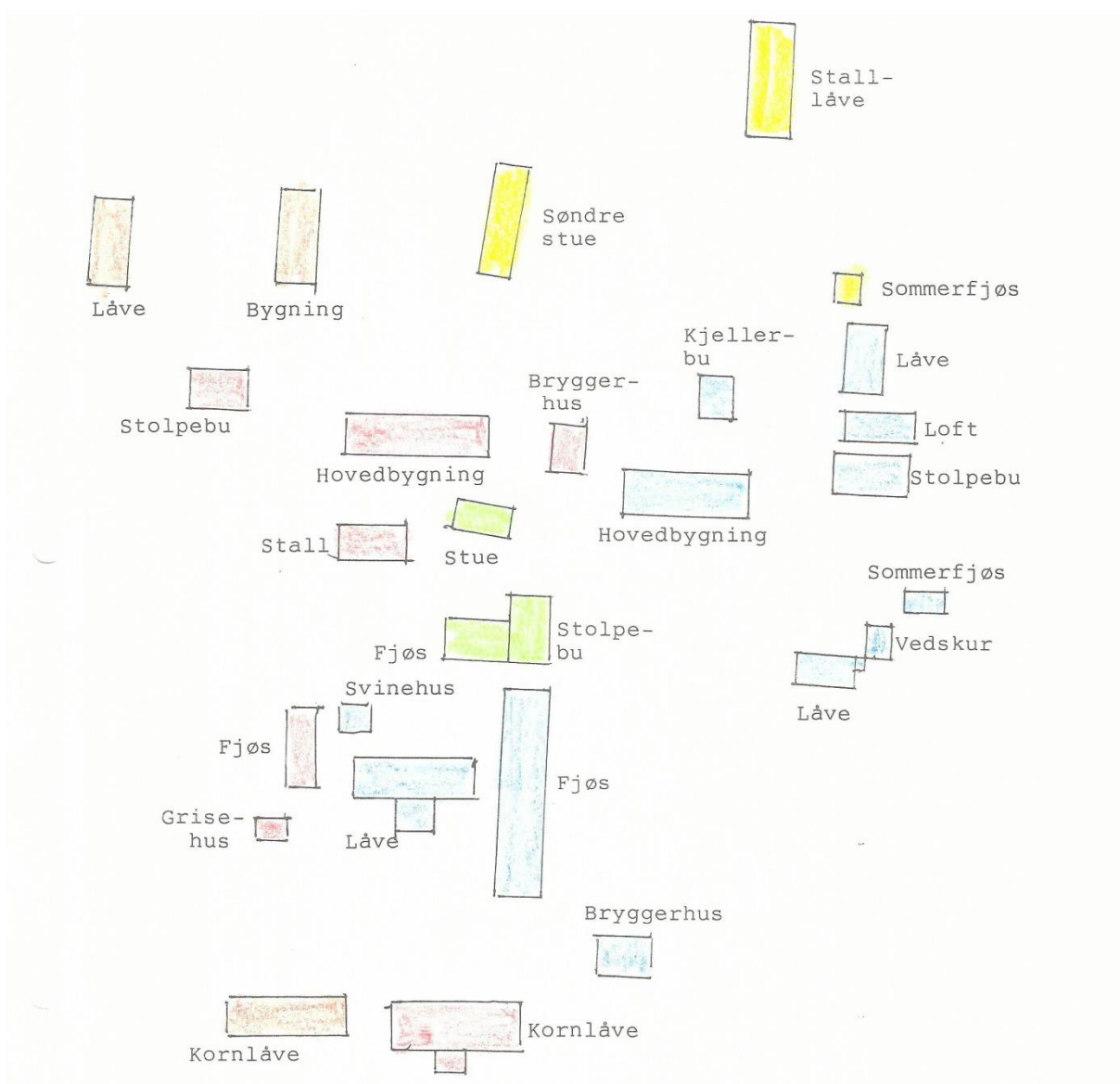
Det foran opførte Udlæg opraabtes særskilt, men Bud derpaa beholdtes ikke. Kjensmo begjærede derefter det specificerede Udlæg opraabt underet, hvilket skede. Ole Johnsen Nord bød derpaa 74 Spd 5 1/2 / og da høiere Bud ikke beholdtes nød han for bemeldte syvty og fire Species fem en halv Skilling Tilslag. Ole Johnsen Nord vedtog at klarere Beløbet, hvorfor denne Auction er

Første kjente bruker på Hofoss i dansketida var Even Hofoss "Effuen". Han var gift 2 ganger og flytta etterhvert til Lundeby i Grue, som det står i Grueboka. Etter han kom Gullik Evensen, deretter Even Gulliksen, så Arne Evensen d. 1737. Han hadde mange barn. Erik Arnesen tok over Halvarstun, Ole Arnesen ble stamfar til Nordstuingene, og Gunder Arnesen til Tossenstufolket.

Etter Erik Arnesen i Halvarstun, som levde 1707-1774, kom Arne Eriksen, 1731-1765. Han hadde bare en sønn, Erik Arnesen, f. 1763, men denne tok ikke over garden, mulig døde han ung. Garden gikk til Arne Eriksens søster Olaug Eriksdatter, gift med Gunder Svenningsen Tollerud (hans mor var Anne Syversdtr. Hofoss, som også nedstamma fra Gullik Evensen). Olaug og Gunder fikk to sønner og flere døtre. Eldste sønnen var Peder Gundersen d.y. (1758-1831), også kalt Rike-Per. Det var to nesten jamngamle Peder Gundersen på Hofoss da. Vår Peder Gundersen var gift med Kari Olsdtr. Rustad. De hadde to sønner. Eldste sønn Gunder Pedersen gift med Olia Guttormsdtr. Melby (slekter også fra Hofoss) valgte ved skiftet etter Rike-Per 1831 å flytte til Tollerud, seinere kom han til Nord-Botner og tok namnet Botner for seg og sine etterkommere. Den yngste sønnen Ole Pedersen tok over Halvarstun. Han bygde stabburet, men om det var han eller faren som bygde hovedbygningen veit vi ikke. Han gikk tilslutt konkurs i 1861, og garden ble solgt på auksjon til en Ole Johnsen Nord, som ikke er i slekt med oss. Han solgte snart garden videre til Peder Halvorsen Noer, ikke i slekt med oss, men gift med Berntine Rustad fra Barger, søster av Gunerius Rustad. Ingen barn.

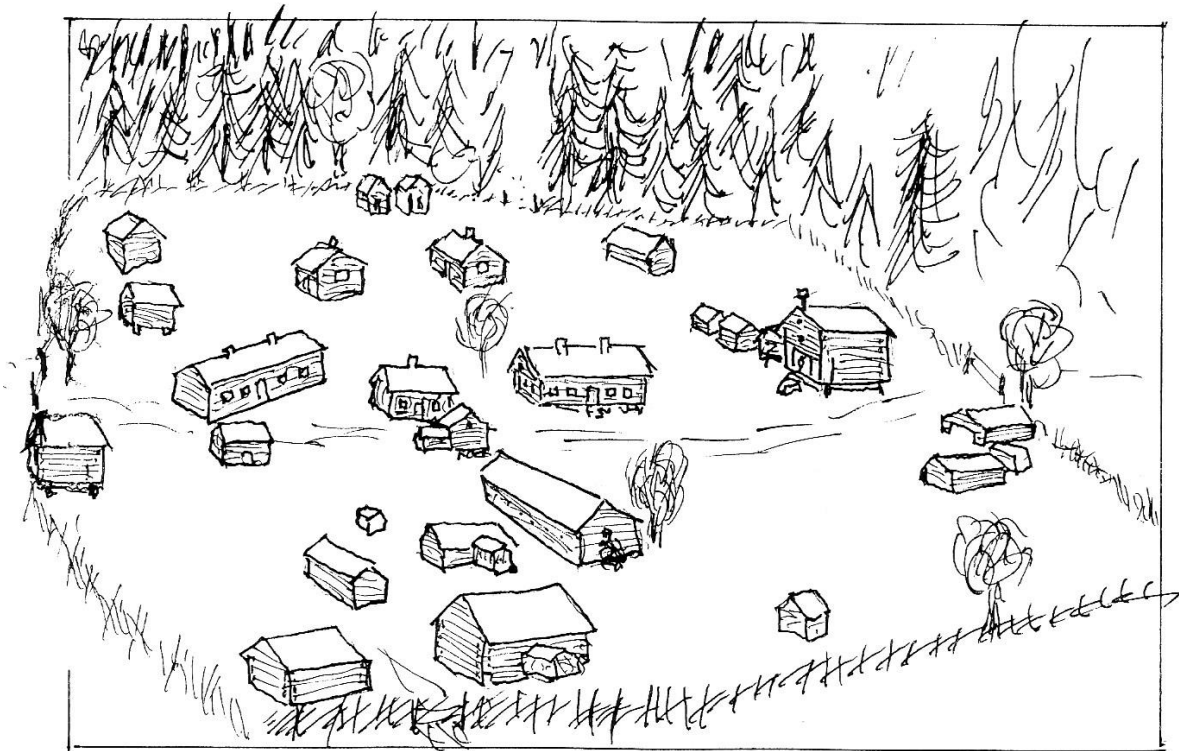
Gunder Pedersen Botner hadde 3 sønner og ei datter. De tre sønnene hadde hvert sitt bruk, Erik (Møllerud), Karelius (Tollerud) og Reinhardt (Hofoss), men de måtte tydeligvis gå fra Botner. Alle tre gikk konkurs i 1870-åra, og reiste på forskjellige tidspunkter til Amerika. Dattera, Berte Botner, ble gift med Gunerius Rustad fra Berger (1824-1890). Berte levde 1829-1907. De flytta etterhvert til Trøndelag og er gravlagt på Fannrem.

Ei av deres mange døtre var Ragnhild Rustad (1856-1937). Hun arva Halvarstun etter tanta si, og ble snart etter gift med Martin Olsen Noer fra Øst-Nor (1856-1924), som da ble bonde på Hofoss. Barna deres var Bergljot (1880-1913), Oliver 1883-1972, og Gunnar Bjarne 1897-1979.

Etter Ole Pedersen Hofoss sin konkurs i 1861 ble Halvarstun kjøpt av Ole Johnsen Nord. I 1863 ble det så holdt en branntakst, med henblikk på forsikring (se den store boka "Glåmdalen") Det var fortsatt et klyngetun.

Gammelstun grønt, Halvarstun blått, Tossenstun rødt, Nordstun gult, men alle husa i Nordstun er nok ikke med på skissen. Reinholt Botner brunt. Gammelstun (butikk) grønt

Dette bildet viser hvordan Hofoss-garden så ut i 1863. En ser den gamle Tossenstu-bygningen og stabburet, det siste står enda. Halvarstu-bygningen er uten panel, uten arker og uten veranda, og med små vinduer. Stabburet vårt og sommerfjøset (Vedskålen) står enda, likeså gammelstu-stabburet.

I Nordstun har jeg tegna til de to stabburene, det var sannsynligvis flere hus i Nordstun som ikke ble tatt med på forsikringskartet

Testamente

1876.

(7) vidny?

Underkøbtanna Berntine Gje-
rine Noer, født efter Peder Halvo
sen Noer, her i den gamle Rørvang

erklærer forant alle andre Afsindelige, at det er min
fjæle Villie at min egen Broderdatter Ragnild Gje-
neris datter Røstad i Tilfælde af at min onkel
skal hjælpe alle hvad jeg efterlader mig af alle Penge,
pant og Løse og sin fjerde Ejendommen, hvorfor jeg har anset
Hjælmand N. Olsen og Kammer H. Hoff at omme navn og at hjælpe
den hermed min Testamentsvilkår Disposition.

Af foranstødt Ejendomme skal hjælpe Thorvald Olsen Røstad
med af sin og vider og beliggende i Evert, Smidkeppen kaldet,
værdet 80 Alen i Lørdag.

Helsingør, 8 September 1876

Berntine Gjerine Noer

Underkøbtanna Hjælmand N. Olsen og Kammer H.
Hoff, der fjæle mit navn tilkaldte sin Afsind med foran-
stødt Testamentsvilkår, alle sine foran, at det langsomt
og tydeligt er og lagt for Testaments, sin dog er erklære
sin egen Tilfælde for at være omme og foran
med fjerde Villie og dog er med gæstede sin
underkøbtanna foran. Tilføje alle sine, at Testa-
ment med fjerde vilkår er med sin fulde Forstand og
Bing

N. Olsen Hoff

under

1876

Åndalsnes

Testamente

Underskrevne Berntine Gurine Noer, enke efter Peder Halvorsen Noer, der ikke haver Børn samen, erklærer herved efter moden overveielse, at det er min sidste Villie at min kjære Broderdatter Ragnhild Guneriusdatter Rustad i Tilfælde af at hun overlever mig, skal tilføres Alt hvad jeg efterlader mig af alle Slags, saavel Løsøre som faste Eiendommer, hvorfor jeg har anmodet Kjøbmand A. Olsen og Kæmner K. Hoff at overvære og attestere denne min testamentariske Disposition.

Af forANFØRTE Eiendom skal tilfalde Thorvald Olsen Rustad en af ham opryddet og bebygget Tomt, Snurudteppen kaldet, omtrent 80 Alen i Kvadrat. -

Kongsvinger, 8 September 1876

Berntine Gurine Noer
m.p. Pen

Underskrevne Kjøbmand A. Olsen og Kæmner K. Hoff, der spesielt (?) var tilkaldte som Vidner ved foranstaaende Testamente, attesterer herved, at det langsomt og tydeligt er opløst for _____, som derpaa erklærede sammes Indhold for at være overensstemmende med hendes Villie og derpaa med paaholden Pen underskrevet samme. Ligesaa attesteres, at _____ ved Handlingen var ved sin Fostands fulde Brug

d.u.s.

A. Olsen

KHoff

vendom

Thingløst under Retten ved Sommerthinget Grue Thinglag den 13. Juli 1878, behøring extraheret og indført

M V Malling
kst

Peder Halvorsen Noer (1836-1872) og Berntine Gurine, født Rustad (1836-1877) overtok altså Halvarstun etter Ole Pedersen Hofoss gikk konkurs. Innskrift på vindu i vestre stua vår:

Peder Halvorsen Noer Berntine Gurine Noer

gifte paa Berger den 17. Juli 1867

og flitet til Hofos samme aar.

Hofos den 13. Juni 1876 HRustad (?)

Berntine hadde nok med penger fra Berger, og det er sannsynlig at de bygde mange nye hus på garden, låve, fjøs, drengestue og bryggerhus, mjølkebu. Likeså ble det bygd ny stor kvenn i låa.

Berntine Noer ble blind. Hun hadde ingen barn. Hun testamenterte garden til si brordatter Ragnhild Rustad, som ble gift med Martin Noer og ble bonde på Hofoss. Han gikk konkurs 1886, på grunn av sin svigerfars vidløftigheter, men det ser ut til at han kom gjennom konkursen med æra i behold, og uten å måtte selge unna noe av garden.

Martin Noer døde i 1924, så ble hans eldste sønn Oliver Noer bonde. Han dreiv til 1940, så kom hans søskenbarn Sigurd Noer fra Aust-Nor hit som forpakter. Seinere var det flere andre forpaktere, til Reidar Skaare på Møllerud leide jorda i mange år, og seinere hans sønn Ola Skaare.

Oliver Noer døde 1972, og Tore Noer arva garden. Vi flytta hit i 1980, og har modernisert våningen, rusta opp redskaps-parken og bygd ny låve i Snuru. Kristian Martin Noer begynte å drive jorda i 1987

Høgdateppa kom til garden ved et skifte i 1870. Peder Halvorsen Noer bytta bort vår del av Sveinsenga ved Glomma, mot Høgdateppa som var en plass under Botner, og delvis skogkledd.

Ingen veit hvem "Halvor" og "Torstein" er, som har gitt namn til Halvarstun og Tossenstun.

tipp
olde
foreldre

olde
foreldre

beste
foreldre

foreldre

